принимаемых к реализации, производился только на основе «срока окупаемости».

В то же время результаты выполненного исследования показали, что окупаемость, как явление не имеет никакого отношения к сфере производства к которой относится и железнодорожный транспорт. Однако принцип окупаемости затрат, свойственный сфере обращения, а именно торговле (снабжению)в сове время был некритически позаимствован из этой сферы и положен в основу экономического обоснования выбора варианта инвестиционных проектов. В результате появился показатель «срок окупаемости» не имеющий экономического содержания, но на основе которого многие годы осуществляется выбор якобы более выгодных вариантов инвестиционных проектов.

УДК 338.36: 658.7

ФАКТОРИ ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Пилипенко О.В., к.е.н., доцент (ДЕТУТ)

Реформування залізничного транспорту створює умови для формування бізнес-моделі як схеми економічної поведінки окремих підприємств залізничної галузі. Залежно від ролі структурного підрозділу в організації перевезень визначається його приналежність до певного сектора (монопольного чи конкурентного) та місце в майбутній системі економічних взаємовідносин.

Бізнес-модель підприємства являє собою, на нашу думку, певну систему стратегій розвитку підприємства, представлену у вигляді «стратегічного набору» підприємства, поєднаного місією у єдину модель економічної поведінки суб'єкта господарювання на ринку. У сферу визначення бізнес-моделі окремими складовими входять визначення сфери діяльності та цільового сектору ринку, цільового споживача продукції (робіт, послуг), розробка системи лояльності та цінової (тарифної) стратегії, напряму вибору, здобуття та утримання конкурентних переваг, комплекс стратегічних рішень щодо кадрової, інвестиційної, фінансової політики тощо.

На сьогоднішній час структурні підрозділи залізничниць України не мають можливості розробляти власні стратегії поведінки навіть у функціональній сфері, тобто стратегії функціональних підрозділів, не можуть, за невеликим виключенням, здійснювати фінансову та інвестиційну діяльність. Як показують результати фінансового аналізу підприємств, фінансова звітність не є відображенням дійсного фінансового стану та об'єктивно не відображає результатів господарювання підрозділів з уваги на складну систему фінансових взаєморозрахунків між підрозділами та за вертикаллю управління.

Розподіл структурних підрозділів на дві сфери діяльності та створення на їх базі окремих підприємств та об'єднань різної форми власності зумовлює визначення стратегічних цілей діяльності цих структур залежно від сектору діяльності. Як свідчить досвід іноземних залізниць та цілі реформування вітчизняного залізничного транспорту, метою діяльності підприємств інфраструктури будуть забезпечення надійності і безпеки руху, рівного доступу всіх користувачів-операторів до інфраструктури, зниження та оптимізація експлуатаційних витрат, забезпечення інвестицій для підтримки технічного стану та розвитку залізничних мереж. З досвіду реформування інозалізниць випливає, що зниження рівня експлуатаційних витрат, як правило, супроводжується вивільненням чисельності, що в умовах проблем зайнятості в Україні потребуватиме як додаткових витрат (наприклад, на працевлаштування та соціальний захист звільнених), так і погрожує зростанням соціальної напруги. Питання залучення інвестицій потребує законодавчої визначеності щодо можливих джерел (державних, приватних) та механізму залучення коштів і задоволення інтересів інвесторів.

Ширше коло питань, що потребують вирішення, постають перед підприємствами конкурентного сектору і мають бути відображені в бізнес-моделі поведінки на ринку кожного з таких підприємств, що отримують статус суб'єкта господарювання на ринку. В першу чергу це питання форми власності та організаційної структури, визначення оптимальних напрямків та обсягів діяльності, формування конкурентної поведінки на ринку, визначення рівня цін та тарифів, пріоритетів фінансової та інвестиційної політики.

УДК 656.078

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК СУЧАСНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Плугіна Ю.А., асистент (УкрДАЗТ)

Підвищення ролі та масштабів інтелектуалізації сучасного суспільства визначають наступні ключові тенденції:

- демографічна ситуація, що характеризується процесом старіння населення,

зниженням рівня народжуваності, від'ємним природним приростом населення з 1990 року, збільшенням очікуваної тривалості життя, а також прийняттям законопроекту про збільшення пенсійного віку призведуть до наступного: в ситуації жорсткої конкурентної боротьби на ринку праці проявиться ситуація конкуренції між молоддю та людьми старшого віку, задля виграшу в якій необхідно буде постійно підвищувати кваліфікацію, рівень освіти, розвивати навички та вміння, тобто повинно стати нормою безперервне навчання протягом трудового життя;

- розвиток глобалізаційних процесів, посилення світових господарських зв'язків, зниження загороджувальних торгових бар'єрів і розвиток науково-технічного прогресу призводять до збільшення конкуренції не тільки товарів, послуг, але й персоналу;

- науково-технічний прогрес призводить до підвищення складності праці, пред'являючи все більш високі вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників;

- науково-технічний прогрес впливає на всі стадії та аспекти виробництва і тому, у міру його розвитку, ускладнення техніки, технологій і виробничого процесу зростає соціальна значимість особистої відповідальності кожного працівника, його зважених рішень і дій у забезпеченні нормального і безпечного функціонування підприємства;

- глобальна зміна навколишнього середовища та зміна клімату потребують впровадження енергозберігаючих та ресурсозберігаючих технологій, зводячи до мінімуму шкоду для навколишнього середовища.

Поняття «інтелектуалізація» доцільно розглядати як напрям розвитку сучасного суспільства та конкретний процес перетворення в діяльності підприємства. Згідно першого підходу, інтелектуалізація – це домінування інтелектуальної праці, тобто тієї розумової праці, в якій переважає інтелект, а також якісні зміни у характері, предметах, засобах та суб'єкті праці, переважання ролі інтелектуального капіталу в забезпеченні успіху діяльності підприємства. За другим, процес інтелектуалізації доцільно розглядати відносно персоналу, тобто як процес планування, формування, розвитку, перетворення, використання інтелектуального потенціалу персоналу підприємства.

Процес інтелектуалізації персоналу умовно розділяють на: процес створення та розвитку інтелектуального потенціалу персоналу, та процес капіталізації інтелектуального потенціалу персоналу.

Оцінку ефективності процесу інтелектуалізації персоналу можливо проводити в динаміці за критерієм інтелектуалізації підприємства: відношенням створеної вартості до використаних ресурсів, або за мультиплікатором Тобіна: відношенням ринкової вартості підприємства до вартості заміщення.

УДК 315.625.2

ПОСТРОЕНИЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫМ ПОРТФЕЛЕМ

Позднякова Л.А., д.е.н., профессор,
Ковалевич Л.С., соискатель (УкрГАЖТ)

В основе модели лежит анализ некоторых критериев с последующим выводом о поведении доходности и ценовых показателей. В набор критериев входят различные макро- и микроэкономические показатели, информация о работе народного хозяйства Украины, экспертные оценки специалистов. Процедура прогнозирования состоит из этапов: подготовка и предварительная фильтрация данных; аппроксимация искомой зависимости линейной функции; моделирование погрешности с помощью линейной сети. Для повышения точности модели практикуется нелинейный анализ с использованием многослойной однородной нейронной сети. Этапы проведения нелинейного анализа в системе совпадают со стандартными шагами при работе с нейронными сетями. *1-й этап*. Подготовка выходных данных, которыми являются $\mathbf{z_i = y_i - p_i}$, где $\mathbf{y_i}$ - значение прогнозируемой величины на некоторую дату, $\mathbf{p_i}$ - рассчитанное с помощью линейного анализа. *2-й этап*. Нормирование входных сигналов.

$$x_i^{j*} = \frac{(x_i^j - M[X_i])}{\delta[X_i]} \qquad (1)$$

где $\mathbf{x_i^j}$ - j-я координата некоторого критерия $\mathbf{X_i}$, $\mathbf{M[X_i]}$ - выборочная оценка среднего квадратичного отклонения. *3-й этап*. Выбор функции активации и архитектуры нейронной сети. Используются функции активации стандартного вида (сигмовидная, ступенчатая), а также следующего вида:

$$f(x,a) = \frac{c_1}{(c_2 + (\sum_{i=1}^{n}(a_i x_i))^m)}, c_1 <> 0, c_2 > 0 \qquad (2)$$

$$f(x,a) = \cos(\sum_{i=1}^{n} a_i x_i) \qquad (3)$$

$$f(x,a) = \frac{\sum_{i=1..n}(a_i x_i)^{m-1} c_1}{c_2 + (\sum_{i=1..n}(a_i x_i))^m} \qquad (4)$$

$$f(x,a) = \frac{c_1}{c_2 + \exp(-\sum_{i=1..n} a_i x_i)}; c_1 <> 0, c_2 >= 1 \qquad (5)$$